

Morochthi la-
pidis uires ex
Galeno.

feratur, cur plura de eo dicam, non habeo. Morochthi meminit Galenus una cum scissili lapide lib. IX. de simpli-
cium medicamentorum facultatibus, sic inquit. Sunt et alij lapides in succum solubiles, ut qui in Aegypto nascitur,
quo utuntur ad splendorem linteis conciliandum. Est autem omnium dictorum minime qualitatis particeps, nec adstri-
ctionem, nec morsum, nec absterfionem pro se ferens. quocirca hoc ipsum duntaxat lapidi huic inest, quod deficcet
uidelicet: proinde cerato eum miscentes ad cicatricem ulceribus induendam in mollibus corporibus usurpant. Sed
& ocularibus misectur facultatibus, perinde ut modo dicti. At quanto est maiore emolliendi ui, quam predicti, quod
nullam uidelicet effectricem qualitatem habeat; tanto etiam moderatior est, magisque dolorem leuat. Hunc lapidem
quidam moroxum, nonnulli leucographida nuncupant. haftenus Galenus. Sed certe nescio qua ratione, aut autho-
ritate ductus sibi persuaserit Plinius lib. XXVII. cap. XI. hunc non esse lapidem, sed herbam, ubi una cum leuca de
leucographide differuit. nisi fortasse fuerit uocabulorum similitudine deceptus. Lapis Graecis λιθος μοροχθος, 10
Latinis Lapis morochthibus appellatur: Italis, pietra Morochtho.

Nomina.

λιθος ἀλαβαστηριτης. LAPIS ALABASTRITES.

CAP. CX.

ALABASTRITES vocatus onyx, crematus, resina aut pice exceptus, duritias discutit. Sto-
machi dolores cum cerato leuat: gingiuas comprimit.

Alabastrites
confider.

ALABASTRITES notissimus lapis est ijs, qui Romana inuiserunt aedificia. Hallucinantur tamen, qui
credunt lapidem illum Alabastriten esse, quo hac tempestate torno uaria finguntur uasa, quibusdam subnigricantibus
uenis discurrentibus, pellucido leuore, materiae uero adeo imbecilli, ut parum collisa facile frangantur. Quando-
quidem lapis hic Alabastrite species non est, sed potius gypsi materia. Alabastrites enim, quem antiqui ad uasa un-
guentaria cauabant, quo diutius unguenta a rancore uindicarent, nascitur (ut Plinius inquit lib. XXXVI. cap. VII.)
circa Thebas Aegyptias, & Damascum Syriae. Hic ceteris candidior. Probatissimus uero in Carmania, mox in In-
dia, iam pridem & Syria, Asiaque. Viliissimus autem, & sine ullo nitore in Cappadocia. Probantur quam maxime
mellei coloris in uertice maculosi. haec Plinius. Huius facultates memorie prodidit Galenus lib. IX. simplicium me-
dicamentorum, sic inquit. Et alabastrites uocatus unguis in medicinae usum ingreditur combustus. Quidam eum bis-
endum dant stomachicis. Is Graecis λιθος ἀλαβαστηριτης, Latine Lapis alabastrites dicitur: Italicè Alabastro.

Alabastrite vi-
res ex Gal.

Nomina.

λιθος θυιτης. LAPIS THYITES.

CAP. CXI.

LAPIS nomine thyites, in Aethiopia gignitur, subuiridi colore iaspidem imitatus: cum di-
luitur tamen, lacteum succum reddit. Vehementer mordet: tenebras, quae pupillis obuersan-
tur, expurgat.

Fuch. opinio
reprobata.

THYITEN lapidem neque ipse haftenus inueni, neque ab alio compertum scio. Qui fortasse ex Aethiopia tan-
tum petendus est, ubi eum gigni prodidit Dioscorides. Veruntamen Fuchsius medicus singularis doctrine, libro il-
lo de compositione medicamentorum, quem collucupletatum secundo edidit, lapidem Dioscoridi Thyiten dictum, ni-
hil aliud esse censet, quam lapidem illum caeruleum, qui Italis uulgo Turchina, alijs uero Turcicus lapis appellatur,
ut eius uerba, quae subiiciam, aperte declarant. Iaspis, inquit, Galeno duplex est. Vna subuiridis, quae Dioscoridi
Thyites, ut alibi diffuse monstrauimus, dicitur. Thyites autem non est nisi ea Iaspidis species, quae quod aeri & caelo
matutino autumnali similis sit, hoc est, caerulea, lacteque suffusa, αειριζουσα Graecis, Iunioribus Turcica, Germanis
Turckes nominatur. Quam certe appellationem uerisimile est ex Thyitis deprauata uoce promanasse, originemque
suam duxisse. Altera uiridis, quae sic dicta est, quia uiret. Eius duodecim sunt genera, quae alibi a nobis sunt ordine
explicata. Quintum autem genus est Turcica uocata Iaspis, de qua iam diximus. Haftenus de Thyite lapide Fuchsij
sententia. Quae sane mihi nonnullis rationibus refellenda uidetur. Primum namque non inuenio, quod Galeno Iaspis in
duo genera digeratur, in uiridem scilicet, & subuiridem, ut illi Fuchsius adscribit. Sed ipsum uiridis tantum memini-
se constat lib. IX. simplicium medicamentorum, ubi de eius facultatibus differuit. Nec obstat, quod Galenus eodem
libro in commemoratione Thyitis lapidis ex Dioscoride, hunc coloris esse scribat subuiridis quodammodo, ut iaspis.
siquidem Galenus eo in loco Dioscoridis uerba refert, ut ex capituli illius titulo quisque certior fieri potest: id enim ita
in scriptum legitur, Περὶ τοῦ Διοσκοροῦ θυιτου, hoc est, De Dioscoridis Thyite. Praeterea equidem nescio, quo
pacto lapis ille Turcicus possit esse Thyites: quoniam hic tum Dioscoridi, tum Galeno coloris est subuiridis, non au-
tem saturati caerulei, ut ille. Ad haec si lapis, qui αειριζου Graecis uocatur, & qui uere Turcicus est, Iaspidis generi-
bus assignatur (quod ipse quoque Fuchsius asserit) non uideo, quo modo fieri possit, ut idem sit Dioscoridi Thyites: qui
a nemine, quod sciam, inter iaspidum genera recensetur. Postremo mihi quidem non uidetur uerisimile, quod Turci-
cus lapis a Thyitis deprauata uoce nomen acceperit. quam enim, quae so, illae uoces habent inter se similitudinem
certe nullam. Quare potius adducor, ut credam eam appellationem fluxisse ab Italica nostra lingua. nam quemade-
modum in Italia caeruleus color, quem proprie caeli colorem esse uolunt, uulgo turchino uocatur; ita etiam inibi la-
pis is, de quo sermo est, a colore, quem caeruleum habet, Turchina nominatur. Ex qua nomenclatura postea facile
factum esse arbitror, ut eundem lapidem iuniores Turcicum appellauerint: atque adeo simili imitatione fortasse ducti
Germani ipsam Turckes dixerunt. Lapis, qui Graecis λιθος θυιτης, Latine item Lapis thyites appellatur.

Nomina.

λιθος

IVDÆICVS lapis in Iudæa nascitur, glandis effigie, candidus, scita admodum configuratione, lineis æqualiter inter se distantibus, quasi industria detornatis. Solutus nullam qualitatem manifestam gustui repræsentat. Potest ciceris magnitudine tritus ad cotem, ut collyrium, cum calidæ aquæ cyathis tribus, potu difficultati urinæ auxiliari, & calculos in uesica comminuere.

LAPIS ē Iudæa allatus, unde & illi nomen, passim in officinis habetur. Utuntur eo medici nō modō ad uesicæ calculos; sed etiam ad eos, qui in renibus fiunt, Galenum secuti, qui libro nono de simplicium medicamentorum facultatibus, eius faciem ac uires descripsit, his uerbis. Est & alius lapis uiribus ualentioribus in Palestina Syria proueniens, colore candido, specie concinna, lineas habens ceu torno ductas. Appellitant eum à loco, in quo nasci consueuit, Iudæicum, utunturq; ad uesicæ lapides in cote soluentes, & ex aquæ calidæ tribus cyathis potui præbentes. Sane in quibus nos experti sumus, profecit nihil, quod ad lapides uesicæ pertinet: uerum ad eos, qui in renibus hærent, efficax est. Λίθος Ἰουδαϊκός ita Græcis, Latinis uerò lapis Iudæicus nuucupatur: Arabibus, Hager alyeudi, seu Hagiær alibeud: Italis, pietra Giudaica: Germanis, Iudenstein.

Lapis Iudæici uires ex Galeno.

Nomina.

AMIANTVS lapis in Cypro nascitur, scisso alumini similis. quo, utpote flexili, telas & uela tantum spectaculi gratia texunt, quæ ignibus iniecta ardent quidem, sed flammis inuicta splendidiora exeunt.

LAPIDEM Amiantum (ut in alamine retulinus) officinæ ac medici Alumen plumeum uocant, id esse existimantes, quod Græcis scissile dicitur. Sed, meo quidem iudicio, falluntur, cum plumeum alumen ijs uocatum nulla adstringenti ui polleat, sed acri, nec in ignem coniectum comburatur, quod Amianto est proprium. In hac uulgaris opinione, ego quoq; unâ cum plerisque rei metallicæ studiosis iam pridem uersatus sum, donec clarissimus medicus Lucas Ghinus legitimum alumen scissile Pisis ad me misit, facie adeo Amianto simile, ut nisi adstrictoria uis, qua pollet, ipsum ab Amianto plurimum differre gustui indicasset, alterum sanè ab altero discernere nesciuissem. Nihilominus ex eo discrimen cognoscitur, quod hoc in ignem proiectum statim exurit, ille uerò nequaquam. Hinc itaq; fit, ut haud dubie credendum sit Alumen plumeum uocatum legitimum esse Amiantum. Caterum non desunt impostores (ut auctor est Brasauolus Ferrariensis) qui lapidem Amiantum simplicibus mulierculis ostendant, uendantq; se penumero pro ligno Crucis Seruatoris nostri. Id quod facile credunt, cum igne non comburatur, quodq; ligni modo plurimis constet lineis intercurstantibus. Meminit Amianti Plinius libro XXXVI. cap. XIX. ubi sic inquit. Amiantus alumini similis nihil igni deperdit. Hic ueneficijs resistit omnibus, priuatim magorum. Eius nomen Græcum Λίθος ἀμιάντος: Latinum, Lapis Amiantus: Italicum, pietra Amianto.

Amianti lapidis confid.

Fraus impostorum.

Nomina.

SAPPHIRVS lapis percussis à scorpione, potu prodesse existimatur. Contra intestinas exulcerationes bibitur. Excrescentia in oculis, uasq; & pustulas inhibet, & ruptas membranas cogit.

SAPPHIRVS gemma colore constat cyaneo, perquam translucido. Lapis est omnibus notus, quod annulis, & torquibus, quæ collo gestantur, frequenter inseratur. Plinius Sapphiros aureis punctis collucere scribit libro XXXVII. cap. IX. Veruntamen hac ætate nullum hæcenus uidi Sapphirum, qui aureis colluceret scintillis, sed colore tantum cyaneo, adamantis modo translucido. Quo fit, ut putandum sit aut nostri usus sapphiros esse cyanos gemmas sapphiri æmulas: aut hac in re errasse Plinium fatendum, quod fortasse cæruleum lapidem peculiariter uocatum, quem Mauritanii azulum, uel lazulum dicunt, pro Sapphiro acceperit. Nam nullus præter hunc inter gemmas aureis emicat scintillis. Sapphiri uires perquam breuiter perstrinxit Galenus, cum tantum ad scorpionum ictus haustum prodesse scripserit. Caterum adduntur hoc tempore in medicamenta ad cor facientia, & in antidota, quæ aduersus uenena, & pestiferos affectus parantur, non modò sapphiri, sed smaragdi, carbunculi, granati, sardonij, hyacinthiq;: tametsi præter medicorum spem, potantes plerunq; fallant: quod raræ admodum sint seplasiæ, quæ huiusmodi gemmas agnoscant, & legitimas habeant. Caueant itaq; medici, ne dicipiantur. Id enim fiet, si ubi ijs opus fuerit, peritissimos probatq; fidei consuluerint gemmarios. quippe gemmarum ramenta, quæ in seplasijs habentur, adulterijs, & imposturis non uacant. Adde, quod plerunq; alterum alterius uice supponunt. Putant enim chrysopatijs aureo colore nitentes hyacinthos esse, qui tamen amethystum colore referunt. Præterea obseruandū est, ut gemmarum ramenta, si qua legitima, præclarq; inueniuntur, quin & margaritæ, & corallia super lapide porphyrite tandem atterantur, usque dum redigantur in puluerem tenuissimi pollinis instar. Et sanè aduertant medici, quibus cura est, ut plus honoris, quàm auri lucrentur, ne corallia in æneis mortarijs conterantur. Nam si id inconsultè fiat, de rasid delimitisq; æneis mortarijs, ferræh; pistillis, æris, & ferri scobs corallijs admista, noxium & uenenosum reddet medicamentum, magna ægrotantium iactura. Quandoquidem uidi ego sepius mulierculas, quæ corallia & margaritas

Sapphiri consideratio.

Cautiones quædam.

margaritas

Nomina.

margaritas in aeneis mortarijs contriuerunt, & subinde suis egrotantibus propinarunt, qui ijs degustatis in maximis deducti sunt discrimē. Qui lapis λίθος σάφειρος Græcis, Lapis sapphirus item Latinis dicitur: Italis, Saphiro.

λίθος μεμφίτης. LAPIS MEMPHITES.

CAP. CXV.

MEMPHITES in Aegypto iuxta Memphin inuenitur, calculorum magnitudine, pinguis, uersicolor. Tradunt trito, & illito, quæ urenda, aut fecanda sunt, sine periculo obstupescere, ita ut non sentiant cruciatum.

λίθος σεληνίτης. LAPIS SELENITES.

CAP. CXVI.

SELENITES lapis, quem aliqui aphroselenon appellarunt, quoniam noctu inuenitur lunæ imaginem reddere, quæ cum ea quidem augetur, & decrescit. Nascitur in Arabia, candidus, translucens, leuis. Huius ramenta comitialibus in potu dari iubent. Eo ceu gestamine ad amuleta mulieres utuntur. Arbores adalligato eodem frugiferæ redduntur.

Memphitæ, & Selenitæ consideratio.

Crystalli historia.

Plinii sētētia explorā.

Crystalli uires.

Nomina.

MEMPHITES lapis hodie, quod sciam, ad nos ex Aegypto non adfertur, tamen si uulnerarijs medicis sepius desideretur, ubi integra partium sectione sit opus. Seleniten uero etsi antea non uideram; emi tamen hoc anno à peregrino quodam, qui è Galitia Hispaniæ, ubi diui Iacobi templum inuiserat, in patriam reuertebatur. Hic lapis utri modo translucet, & facillè in tenues finditur laminas. quo fit, ut ijs in locis, ubi frequentissimus habetur, uiri uices expleat, ad concludendas ædificiorum fenestras. Quidam, quod speculi imaginem reddat, Specularem lapidem uocant. Ceterum quoniam hic translucidus lapis Crystallum nobis in mentem redegit, cum expetatur id sæpius in medicum usum, silentio inuoluendum non duximus. CRYSTALLVM itaq; (ut Plinius inquit lib. xxxvii. cap. 11.) gelu uehementiore concreuit, nec aliubi certè reperitur, quàm ubi maximè hybernæ niues rigent, glaci- emq; esse certum est, unde & nomen Græci dedere. Hæc Plinij de crystallo sententia. Nos uerò contrà rationibus nõ obscuris innixi (quod etiam peritissimus Agricola sentit) Crystallum censemus nec glacie, nec niue fieri unquam: sed eo ipso humore, quo in terræ uisceribus gignitur beryllus, adamas, & alij id genus lapides. Gigni autem crystallum ex humore omnium purissimo sanè constat, quod omnium gemmarum clarissimum, translucidissimūq; sit. Probatur sic gigni, non autem (ut Plinius inquit) ex glacie, uel niue: quoniam unaquæq; glacies quantumuis longo tempore concreta in algidissimis montibus, à quibus nec hyeme, nec æstate nix unquam recedit, etiamsi è profundis paribus eruatur, liquefit tamen in calidis locis reposita, non modò ignis, sed solis etiam calore. Nanq; id ipsum Crystallo eueniret, igni uel solibus admoto, si è niue aut glacie concreueret: reperireturq; tantum in montibus perpetuò uiuosis. Verum enim uero cum reperitur etiam in marmorum, aliorumq; lapidum, & metallorum fodinis in Hispania, Germania, Scythia, Cipro, Carmania, & in Nerone, & Chiti rubri maris insulis, quin & in agris, ubi seges feritur, ubi aratro sæpius magnas crystalli glebas fodere bubulci, liquidò sanè cõstabit, ex alia materia gigni crystallum, quàm glacie. Siquidem id, quod in præruptis montium scopulis inuenitur, superficie tenuis coherens, ex purissimo lapidefcente humore in uisceribus terræ concrefcere non dubitauerim: quod tamen tractu temporis à pluuia impetu, quæ in præruptis montium uniuersam deradunt terram, demudari crediderim. Quapropter non temerè dixit Plinius, liquidò se affirmare posse in cauitibus alpium nasci adeò inuis, ut plerunq; sine pendentibus id extrabant homines. Huic alia accedit ratio, quod glacies per aquas innatet, crystallum uero illico subsidat. Præstantissimum illud existimant, quod album & aquæ clarissimæ modo pellucidum uisitur. Vis crystallo adstrictoria: proinde datur in puluerem tenuissimum tritum utiliter dysentericis ex uino austero. Alba uteri profluvia sistit, lac uerò nutricibus auget. quod à Tridentinis mulieribus didicimus. Fiebat quondam antiquis è Crystallo pila, qua aduersis solis radijs exposita medici corpora urebant, igne inde conceitato. Sed ijs tantum id cauterij genus admovebant, qui candente ferro perterriti curari reformidabant. Sed & nos huiuscè cauterij periculum fecimus, non sine egrotantium, & astanti- um admiratione. Lapis, qui Græcis λίθος μεμφίτης, Latinis lapis Memphites, Italis pietra Memphite uocatur. Qui uerò λίθος σεληνίτης Græcè, Lapis selenites Latinè, Pietra selenite Italicè appellatur.

λίθος ἰασπίς. LAPIS IASPIDIS.

CAP. CXVII.

IASPIDVM quædam smaragdum imitatur: alia crystallum, colore similis pituitæ: alia non dissimilis aëri, ob id uocatur aërizusa: alia ueluti fumo infecta, quæ capnias ex argumento uocatur. quædam lineis albis resplendentibus præcingitur, Assyrios appellata. alia terebinthinæ similis, quæ terebinthizusa dicitur. alia colore callaida gemmam æmulatur. Omnes amuleta esse traduntur, & accelerare partum femoribus appensæ.

Iaspidum genera.

IASPIDVM genera longè plura recensentur, quàm quæ à Dioscoride describuntur. Quandoquidem quædam uisitur cœruleo copioso, aut glauco pingui similis, id est, uiridis lacte suffusa. Alia purpurea, qualis nascitur in Phrygia. Alia rosea, & quasi floribus tineta, qualis in Ida monte profundissimis specubus foditur. Alia ex purpura cœrulea, qualis inuenitur in Cappadocia. Alia ex rubro nigra. Alia iccoris imitatur colorem, quæ si saturatione colore reperitur, lineis eiusdem coloris diluti, & nigri cingi solet. Quædam niuem imitata rutilis punctis respergitur. Quædam

Quaedam onyche pungitur, aut ex altera parte iaspis est, ex altera onyx; proinde iasponyx uocata. Alia cuius altera parte sit purpurea, altera uiridis, nec utriusque pellucens, sed qua parte uirescit. In summa uaria est Iaspidum natura. Suspendis ad plura ualere aiunt, nempe ad omnem sanguinis fluorem, ad protegendum conceptum, & partum iuandum, ueneremque inhibendam, & febrem, & hydropem fugandam. Nec desunt superstitioni, qui dicant Iaspidas homines reddere gratos, potentes, ac tutos, si quibusdam magicis uerbis admurmurentur, priusquam suspendantur.

Iaspidum natura.

Ex tot Iaspidis generibus uiridis tantummodo meminit Galenus lib. IX. simplicium medicamentorum, ubi de facultatibus eius ita differuit. Proprietatem nonnulli lapidibus quibusdam testimonio suo adscribunt talem, qualem reuera habet Iaspis uiridis, nempe stomachum, uentrisque os adiuuans appensa. Ac nonnulli quoque ipsam anulis inserunt, scalpuntque in ea draconem radios habentem, uelut rex Necepsos scripsit in quartodecimo libro. Sanè huius ego quoque lapidis abunde periculum feci. Torquem enim ex huiusmodi lapillis confectum à collo suspendi, ita ut lapides os uentris contingerent. Apparebant autem nihilominus prodesse, etiam si sculpturam non haberent, quam descripsit Necepsos. haftenus Galenus. Qui lapis Latinis Iaspis, Graecis ἰάσπις dicitur: Italis, Diastro.

Iaspidis uires ex Gal.

Nomina.

Ἄιβος ἀετίτης. LAPIS AETITES.

CAP. CXVIII.

AETITES lapis est ueluti praegnanis, cum quatitur, alio in utero sonante. Grauidis continet partus, cum lubrica sunt uuluae, & parum tenaces, sinistro brachio adalligatus: sed parturientibus è brachio amoueat, & feminibus alligetur, ut sine doloribus pariant. Furem deprehendit, si quis in pane conditum offerat: fur enim mansum deuorare non poterit. Quinetiam concoctus furem coarguit: quippe decocta cum eo deuorare non poterit. Tritus, & cerato exceptus, cyprino, aut gleucino, aut alio excalfaciente, comitiales magnifice iuuat.

AETITEN Graeci, Latine Aquilae lapidem dicunt, quod aliquando in earum reperiatur nidis. Variat lapis hic tum colore, tum magnitudine. Meminit huius Plinius libro XXXVI. cap. XXI. his uerbis. Aetite lapides ex argumento nominis magnam famam habent. Reperiuntur in nidis aquilarum, sicuti in decimo uolumine diximus. Aiunt binos inueniri, marem, & foeminam: nec sine ijs parere, quas diximus aquilas, & ideo binos tantum. Genera eorum quatuor. In Aphrica nascentem, pusillum, & mollem intra se, ac uelut in aluo habentem argillam suauem, candidam: ipsum friabilem, quem foeminei sexus putant. Marem autem, qui in Arabia nascitur, durum, galle similem, aut subrutillum, in aluo habentem durum lapidem. Tertius in Cypro inuenitur, colore illis in Aphrica nascentibus similis, amplior tamen, atque dilatatus. ceteris enim globosa facies. Habet in aluo arenam iucundam, & lapillos: ipse tamen mollis, ut etiam digitis frietur. Quarti generis Taphiusus appellatur, nascens iuxta Leucadem in Taphiussa, qui locus est dextra nauigantibus ex hac ad Leucade. Inuenitur in fluminibus candidus, & rotundus. Huic est in aluo lapis, qui uocatur eallimus, nec quicquam tenerius. Haftenus de aquilinis lapidibus Plinius. Ἄιβος ἀετίτης Graecis dictus, lapis Aetites Latinis uocatur: Arabibus, Hager achtamach: Italis, pietra d' Aquila.

Aetite lapidis historia, & uires.

Nomina.

Ἄιδος ὀφίτης. LAPIS OPHITES.

CAP. CXIX.

OPHITAE genera multa. quidam ponderosus, & niger. alter cinereo colore spectatur, punctis distinctus. tertius lineis quibusdam candidis intercinctus est. Omnes alligati contra capitis dolores, & serpentium ictus profunt. Feruntur, qui lineas habent, lethargo, & capitis doloribus auxiliari.

OPHITAE lapidis meminit Plinius libro XXXVI. cap. VII. sic inquit. Ex ophite columna, sed paruae admodum inueniuntur. Duo eius genera, molle candidum, nigricans durum. Dicuntur ambo capitis dolores sedare adalligati, & serpentium ictus. Quidam phreneticis, ac lethargicis adalligari iubent candicantem. Contra serpentes autem à quibusdam laudatur, praecipue ex his quem tephriam appellant à colore cineris. haec Plinius. Verum Ophites marmor, quod uulgo uocantur Serpentino, porphyrite ferè lapidis instar durissimus est, colore minime nigricante, nec candido, nec cinereo, ut in suo requirunt Dioscorides, & Plinius, sed uiridi saturato dilutis eiusdem coloris maculis resperso. Ex quo sanè constat antiquorum Ophiten à nostrate maxime fuisse diuersum. Ophite lapidis uires tradidit Galenus lib. IX. simplicium medicamentorum, ubi sic inquit. Ophites quem uocant lapis ustus extergendi confingendi que uim possidet, ceu etiam uirum. Admodum enim & ipsum ex uino albo ac tenui epotum lapides uescicae comminuit. Verum ipsum in lapidibus quispiam forte non numeret. Et infra in Iaspidis uiridis mentione de Ophite ita scribit. Porro lapidem ophiten (deprauati sunt Graeci codices, qui habent, ὀφειτίτην) uir fide dignus reuera uuluae morsus à uipera suspensum retulit. Sed eiusmodi facultates extra usum sunt methodo constantem: uelut etiam Hieracitis, & Indici, cum profluentem ex haemorrhoidibus sistunt sanguinem. Lapis Graecis ἄιδος ὀφίτης, Latinis Lapis ophites, Italis pietra Serpentina uocatur.

Ophite lapidis historia.

Ophites marmor.

Nomina.

Ἄιδος ἐν τοῖς ἀόγγις. LAPIDES IN SPONGIIS.

CAP. CXX.

LAPIDES in spongijs inueniuntur, qui uescicae calculos rumpunt, in uino poti.

LAPIDES

Lapidū spon-
giarum uires
ex Galeuo.

LAPIDES in spongijs reperti, omnibus notissimi sunt: quippe quod rarissima sint spongie, quæ hisce lapidibus uacent. Horum uires retulit Galenus lib. IX. simplicium medicamentorum, his uerbis. Lapidēs, qui reperiuntur in spongijs, frangendi uim obtinent, non tamen ita ualidam, ut lapidem in uesica comminuant, unde qui id scriptum reliquerunt, mentiti sunt: uerum qui in renibus consistunt rumpunt, uelut qui ex Cappadocia conuehuntur, quos in Argeo nasci aiunt. Soluuntur autem hi in succum colore lacteum. ex quo liquet, quod extenuandi uim obtinent, absque ut insigniter excalfaciant. *λίθοι ἐν τοῖς σπόγγοις* Græcè, Lapidēs in spongijs reperti dicuntur: Arabicè, *Hagiar alsefengi*: Italicè, *pietre delle spugne*.

Nomina.

Λιθοκόλλα. LITHOCOLLA.

CAP. CXXI.

LITHOCOLLA glutinum, quo lapides coniunguntur. conflatur autem ex marmore, lapide Parijs, & taurino glutine. Potest candente specillo admotum, incommodos oculis pilos replicare.

Λίθος ὀστράκινος. LAPIS OSTRACITES.

CAP. CXXII.

OSTRACITES testæ similitudinem habet, crustosus, & in laminas fissilis. quo mulieres ad detrahendos pilos, pro pumice utuntur. Menses drachmæ pondere potus ex uino sistit. Si quatuor diebus à purgatione bibatur sicilici pondere, sceminis præstat ne concipiant. Cum melle autem impositus, mammaram inflammationes lenit, & nomas cohibet.

Ostracitæ la-
pidis confid.
& uires.

OSTRACITEN lapidem, quo pumicis uice usa est antiquitas, hæcenus mihi uidere non licuit: quanquam reperiri hunc in Hildesheimio circa antrum à nanis appellatum, colore subrubeco, & ostracorum testis similem, libro quinto de natura fossilium scribit Agricola. Eius uires tradidit Galenus lib. IX. simplicium medicamentorum, sic inquit. Porro ostraciten uocatum lapidem prædicare quosdam audio, quasi desiccandi ualenter facultatem obtineat, temperatam ex adstrictione, & acrimonia, uelut & Geoden nomine, pupillas expurgare, & uberum testiumque phlegmonas sanare, ex aqua uidelicet inunctum. Lapis Latinis ostracites, Græcis *λίθος ὀστράκινος* dicitur: Italicè, *pietra ostracite*.

Nomina.

Σμύρις λίθος. SMYRIS LAPIS.

CAP. CXXIII.

SMYRIS lapis est, quo annularij scalptores lapides expurgant, ad erodendum, & urendum utilis: gingiuis, quas humor uexat, prodest: dentifricio commendatur.

Ἄμμος αἰγιαλίτης. ARENA LITORALIS.

CAP. CXXIII.

ARENA è litoribus sole feruefacta, hydropicorum tumores exugit, si capite tenuis in ea obruantur. Torreri solet ad aridos fatus, pro milio aut sale.

Smyridis con-
fider. & uires
ex Galeno.

SMYRIS uulgò nobis Smeriglio, notissimus est lapis, præsertim quod eius puluere expoliantur gemmæ, & armorum omne genus. Vitrum quoq; Smyride lapide finditur, quemadmodum & adamante, tanta inest ei durities. Huius uires Galeno lib. IX. simplicium medicamentorum, his uerbis describuntur. Sed & Smyris uocata, quod multum abstergentem habeat facultatem, clarum est uel ex eo quod dactyloglyphi, hoc est, qui anulos exculpunt, eum in usum illo utantur. Quinetiam quod dentes pueros efficiat, experti sumus. Lapis, qui Græcis *λίθος σμύρις*, Latinis lapis Smyris appellatur: Italicè, Smeriglio. Quæ uerò Latinis Arena litoralis, Græcis *ἄμμος αἰγιαλίτης*, Italicè Arena marina dicitur.

Nomina.

Ἀκόνη ναξία. LAPIS NAXIUS.

CAP. CXXV.

ECOTE Naxia, quod exacuendo ferro deteritur, illitum alopecias ad pilum reducit. uirginum mammas cohibet, nec increfcere patitur. Potum ex aceto lienem absumit, & comitialibus prodest.

Λίθος γεώδης. LAPIS GEODES.

CAP. CXXVI.

GEODES lapis adstringit, siccatur, caligines oculorum discutit. Illitus autem ex aqua testium, mammaramque inflammationes sedat.

NAXIUM lapidem, itemq; Geoden, nullus est, quod equidem sciam, qui hodie cognoscat ostendatq; in Italia uel ibi inuentos, uel aliunde allatos: tamen si in Misuria, & Saxonia nasci hos scribat Agricola. Naxius autem, Galeni testimonio, non solum uirginibus mammaram incrementum prohibet; sed & pueris testes crescere non patitur, tanquam uidelicet particeps facultatis refrigeratorie. Lapis, qui *ἀκόνη ναξία*, Græcis, Latinis lapis Naxius,

Nomina.

xius,